

Regulamin Naboru projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebowwnisko na lata 2016-2022

SPIS TREŚCI

1. Uwagi ogólne	3
2. Definicje przyjęte za Wytycznymi MliR.....	3
3. Granice obszaru rewitalizacji.....	3
4. Proces naboru wniosków o wpisanie projektów do LPR.....	5
5. Wnioski o wpisanie projektu do LPR	6
6. Najważniejsze dokumenty związane z rewitalizacją.....	6
7. Specyfika finansowania projektów wnioskowanych o włączenie do LPR.....	6
8. Typy projektów i działań rewitalizacyjnych, wspieranych ze środków Unii Europejskiego w okresie programowania 2014-2020 (wyciąg)	7

Uwagi ogólne

Regulamin stanowi element procesu tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebownik na lata 2016-2022. Podstawą opracowania programu jest uchwała Rady Gminy Trzebownik nr XXV/225/16 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebownik na lata 2016-2022 (dalej: **LPR lub Program**).

Cele opracowania LPR wiążą się z procesem przemian służących niwelowaniu zjawisk negatywnych poprzez wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie im nowej jakości funkcjonalnej.

Definicje przyjęte za Wytocznymi MIiR

Projekt rewitalizacyjny - projekt, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiórczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Program rewitalizacji - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. (...) Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...), na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

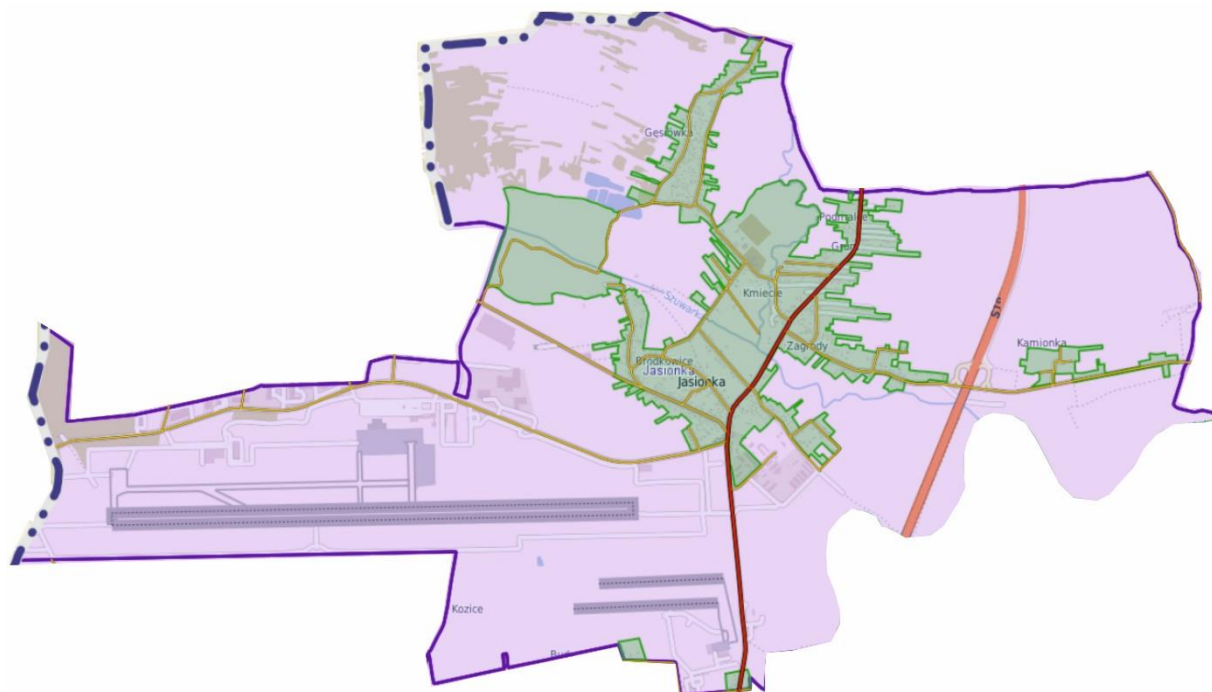
Granice obszaru rewitalizacji

Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wyznaczono zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Diagnozę rozmieszczenia zjawisk kryzysowych wykonano dla całej gminy, z wykorzystaniem obiektywnych, weryfikowalnych wskaźników. Poza kryteriami społecznymi, wyznaczony obszar rewitalizacji i składające się na niego podobszary spełniają co najmniej jedno z kryteriów degradacji w sferach: gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej. Obszar Rewitalizacji spełnia dwa szczegółowe kryteria: charakteryzuje się koncentracją zjawisk kryzysowych, a przy tym ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. W jego ramach wyznaczono następujące **Podobszary Rewitalizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebownik**, przedstawione na mapach poniżej:

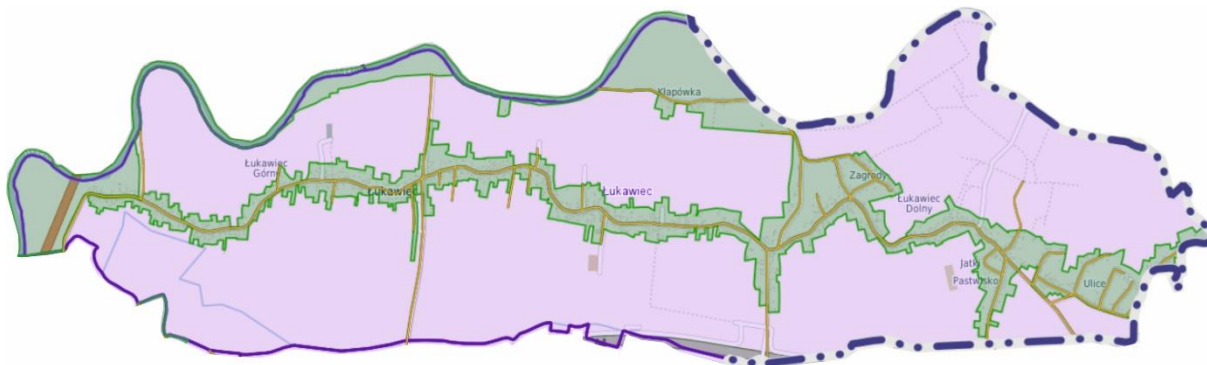
1. Podobszar 1.1. – TERLICZKA

2. Podobszar 2.1. – JASIONKA, 2.2. – JASIONKA, 2.3. – JASIONKA, 2.4 – JASIONKA

3. Podobszar 3.1 – ŁUKAWIEC

Szczegółowe mapy podobszarów Obszaru Rewitalizacji zamieszczone są na stronie Programu rewitalizacja.trzebowniko.pl w zakładce Mapa Obszaru Rewitalizacji

Proces naboru wniosków o wpisanie projektów do LPR

Projekty zgłaszane do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebowniko co do zasady powinny być zlokalizowane na jednym z wymienionych Podobszarów Rewitalizacji. Dopuszcza się lokalizację projektu poza Obszarem Rewitalizacji, pod warunkiem uzasadnienia wpływu na rozwiązanie problemów społecznych występujących na tym terenie.

Nabór wniosków o wpisanie do LPR trwa od 9 stycznia do 23 stycznia 2017r.

LPR zawierający listę projektów zostanie przedłożony Radzie Gminy Trzebowniko do uchwalenia, a następnie Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2022 (dalej: RPO WP 2014-2020) w celu uzyskania pozytywnej oceny opracowanego programu.

Ustala się podstawowe poniższe kryteria oceny projektów, ubiegających się o włączenie do LPR.

1. Warunki wstępne:
  - a) położenie na Obszarze Rewitalizacji, lub dopuszcza się
  - b) położenie poza Obszarem Rewitalizacji, pod warunkiem uzasadnienia wpływu na rozwiązanie problemów społecznych na Obszarze Rewitalizacji.
2. Zachowanie produktów projektu przez 5 lat od momentu zakończenia realizacji.
3. Zdolność do realizacji projektu bez wsparcia ze środków UE.
4. Stan przygotowania projektu do realizacji:
  - a) posiadanie prawa do dysponowanie nieruchomością,
  - b) posiadanie ew. decyzji i pozwoleń, dokumentacji, biznesplanu, itp.
5. Powiązanie z innymi projektami.
6. Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów społecznych na Obszarze Rewitalizacji.
7. Poprawność projektu w zakresie:
  - a) budżetu i źródeł finansowania, w tym wkładu własnego inicjatora projektu,
  - b) harmonogramu realizacji projektu,
  - c) wykonalności i trwałości finansowej projektu.

Ocena projektów pod kątem spełnienia kryteriów dokonana będzie przez Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta Gminy Trzebowniko.

Wniosek o wpisanie projektu do LPR

W celu zgłoszenia projektu do włączenia do LPR Wnioskodawca powinien wypełnić elektronicznie formularz wniosku (wzory wniosków stanowią załącznik do niniejszego regulaminu).

Wypełniony wniosek należy przesłać drogą elektroniczną na adres e-mail: fundusze@trzebowniko.pl **oraz pocztą w formie papierowej – podpisanej przez osoby uprawnione do reprezentowania danego podmiotu** – na adres:

Urząd Gminy Trzebowniko
36-001 Trzebowniko 976
Referat pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych
Pokój nr 5

Termin naboru: od 9 stycznia do 23 stycznia 2017r

Formularze wniosku dostępne są na stronie rewitalizacja.trzebowniko.pl

Najważniejsze dokumenty związane z rewitalizacją

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777)
<http://www.dziennikustaw.gov.pl/du/2015/1777/1>
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r. ;
<https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/fundusze-europejskie/wytyczne/wytyczne-na-lata-2014-2020/wytyczne-w-zakresie-rewitalizacji-w-programach-operacyjnych-na-lata-2014-2020/>
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rzeszów, marzec 2015. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 33/629/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 3 marca 2015r.
http://www.rpo.podkarpackie.pl/attachments/article/278/RPO%20WP%202014-2020_03%2003%202015.pdf
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 z 20 grudnia 2016 r., Zarząd Województwa Podkarpackiego, grudzień 2016,
http://www.rpo.podkarpackie.pl/images/dok/2016/dokumenty_i_interpretacje/szoop_20122016/SZOOP_RPO_WP_2014-2020_20.12.2016r.pdf
- Wytyczne Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach RPO WP 2014-2020 (EFRR)
http://www.rpo.podkarpackie.pl/images/dok/2016/dokumenty_i_interpretacje/wytyczne_iz/wytyczne_kwal_EFRR_29112016.pdf

Specyfika finansowania projektów wnioskowanych o włączenie do LPR

Projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane z różnych źródeł i zakładać zróżnicowane modele finansowania, wykraczające poza możliwości stawiane dla stosownych osi interwencji i działań RPO WP 2014-2020. Podstawą uznania projektu za rewitalizacyjny jest jego lokalizacja lub oddziaływanie na Obszar Rewitalizacji i realizacja celów rewitalizacji tego obszaru.

Dla projektów, które będą ubiegały się o wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020 należy mieć na względzie zapisy SzOOP RPO WP.

W ramach LPR rekomenduje się także włączenie do programu projektów o charakterze rewitalizacyjnym, które nie będą ubiegały się o środki w ramach ww. ścieżek wsparcia RPO WP, a które mogą być finansowane i/lub wspierane, np.:

- ze środków prywatnych,
- w całości ze środków własnych projektodawców,
- z innych niż unijne środków pomocowych instytucji publicznych czy pozarządowych,

- ze środków budżetu Gminy Trzebowniko, w tym w ramach Funduszy Sołeckich, czy programów współpracy z organizacjami pożytku publicznego.

Typy projektów i działań rewitalizacyjnych, wspieranych ze środków Unii Europejskiego w okresie programowania 2014-2020 (wyciąg)

Uznając rolę środków pochodzących ze wsparcia UE, dystrybuowanych i zarządzanych przez władze regionalne, rekomenduje się włączenie do LPR projektów zgodnych z **typami projektów ujętych w RPO WP w ramach VI (EFRR) oraz VII,VIII (EFS) Osi Priorytetowej. Projekty inwestycyjne (EFRR) przewidziane w RPO WP 2014-2020, VI Spójność przestrzenna i społeczna 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej**

Typy projektów:

Realizacja działań inwestycyjnych, mająca na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów.

Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru:

- uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych
- zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne i/lub gospodarcze (w tym adaptacja budynków i obiektów na wskazane cele oraz nadawanie nowych funkcji obszarom rewitalizowanym)
- poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców
- systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego
- dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych itp.

Zgodnie z Umową Partnerstwa, maksymalna wysokość wsparcia dla projektów małej skali:

- w zakresie kultury wynosi 2 mln euro całkowitych kosztów kwalifikowanych. Przy uwzględnieniu ograniczeń dla ww. typów projektów należy mieć na uwadze poniższe:
- co do zasady brak możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych obiektów
- rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w wąskim zakresie (części wspólne budynków), jako element szerszego projektu
- zgodnie z Umową Partnerstwa, w ramach rewitalizacji, wydatki na wewnętrzną
- infrastrukturę komunikacyjną (drogi lokalne) stanowiąc mogą jedynie mniejszą część
- budżetu projektu.

Typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- Państwowe Gospodarstwo ,
- Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- partnerzy społeczni i gospodarczy
- jednostki badawczo-rozwojowe
- szkoły wyższe
- instytucje kultury
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych
- instytucje kultury
- spółdzielnie/ wspólnoty mieszkaniowe, TBS

- przedsiębiorstwa komunalne/Skarbu Państwa
- podmioty zarządzające instrumentami finansowymi
- porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera

Oś priorytetowa VII–REGIONALNY RYNEK PRACY

7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Typy projektów:

- bezzwrotne wsparcie w postaci dotacji dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące także finansowe wsparcie pomostowe
- w początkowym okresie działalności
- pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej przyznawane na warunkach preferencyjnych
- wsparcie doradczo –szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej oraz osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach projektów realizowanych niniejszym priorytecie, w początkowym okresie działalności uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników.

Typy beneficjentów:

wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) - w zakresie bezzwrotnych form wsparcia i szkoleń, zaś w zakresie zwrotnych form wsparcia - podmioty zarządzające instrumentami finansowymi

Oś priorytetowa VIII–INTEGRACJA SPOŁECZNA

8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Typy projektów:

- ✓ zintegrowane oraz zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej, zawierające w zależności od indywidualnych potrzeb m.in. elementy:
  - pracy socjalnej
  - poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia
  - kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową,
  - poradnictwa specjalistycznego, w tym: poradnictw prawne w zakresie prawa rodzinnego
  - i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów;
  - poradnictwo rodzinne, obejmujące wsparcie rodziny naturalnej i zastępczej, opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną;
  - poradnictwo psychologiczne, będą świadczone jako jeden z elementów szerszego, kompleksowego wsparcia zdefiniowanego na podstawie indywidualnej diagnozy uczestników projektów
  - uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub Klubie Integracji Społecznej
  - zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową (w przypadku OPS i PCPR wyłącznie dla osób nieposiadających statusu osoby bezrobotnej)
  - działań diagnostycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z zaburzeniami komunikacyjnymi dysleksją i dyskalkulią dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym
- ✓ włączanie osób niepełnosprawnych w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ

- (w zakresie nie finansowanym przez PFRON) oraz działań na rzecz aktywnej integracji dotychczas nie oferowanych przez WTZ (np. zajęcia aktywizacyjne), stanowiących poszerzenie oferty WTZ
- ✓ organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, w tym np. trenera pracy i/lub doradcy zawodowego
  - ✓ finansowanie programów zatrudnienia wspieranego dla osób niepełnosprawnych
  - ✓ wsparcie działalności w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, w szczególności prowadzonej przez takie podmioty jak Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby oraz Centra Integracji Społecznej, w tym rozwój i upowszechniania zatrudnienia wspieranego

Typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną
- podmioty zatrudnienia socjalnego (tworzone zgodnie z wymogami określonymi w prawodawstwie krajowym)
- podmioty prowadzące Zakłady Aktywności Zawodowej podmioty ekonomii społecznej
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej

Oś priorytetowa VIII–INTEGRACJA SPOŁECZNA

8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych

Typy projektów:

1. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy poprzez:

- wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia np.: dziennych domów pomocy, klubów samopomocy,
- wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych,
- inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób starszych, dowożenie posiłków),
- wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych, np. teleopieki i innych form niebezpośrednich usług opiekuńczych wykorzystujących nowe technologie, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii.

2. Działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, m.in. poprzez:

- tworzenie krótkookresowych miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,
- poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne do sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych,
- finansowanie usług wypożyczenia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w celu aktywizacji społecznej osób,
- kształcenie, w tym szkolenia, praktyki i wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi,

- finansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej dla osoby niesamodzielnej w celu umożliwienia jej opiekunom podjęcia aktywności zawodowej.

3. Tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową.

Typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego
- i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej,
- póldzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

Oś priorytetowa VIII–INTEGRACJA SPOŁECZNA

8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

Typy projektów:

1. Wspieranie rodziny w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego tj.:

- pracy z rodziną prowadzonej w szczególności w formie:
- asystentury rodzinnej, poprzez zatrudnienie nowych asystentów rodziny prowadzące od zwiększenia liczby asystentów,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- specjalistycznego wsparcia np. w formie, profilaktyki uzależnień, profilaktyki prozdrowotnej, treningów ekonomicznych, zdobywania umiejętności społecznych itp.,
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne,
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego (w tym reprezentacja, jeśli jest niezbędna),
- grup wsparcia i grup samopomocowych,
- wsparcia realizowanego przez rodziny wspierające,
- pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego poprzez tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego jak również wspieranie istniejących placówek w formie:
- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej, w szczególności organizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizującej indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapie,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę, realizującej działania animacyjne
- i socjoterapeutyczne.

2. Wspieranie rodziny w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego:

- pomoc w opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym poprzez tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, jak również wspieranie istniejących placówek w formie:
- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej, w szczególności organizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizującej indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapie,

- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Typy projektów:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118, z późn. zm.), statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej.